

Zygmunt Perz

"Aufgaben und Methoden der
Moralpsychologie : im
geschichtlichen Ursprung aus der
„Unterscheidung der Geister“",
Johannes Bökmann, Köln 1964 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 41/2, 210

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zależą w znacznym stopniu od tego, co mówią w danym czasie na ten temat nauki przyrodnicze.

Rozważania ilustruje autor przykładami, między innymi aktualną sprawą regulacji poczęć. Chęć współczesnego spojrzenia na problematykę etyczną w świetle rozwoju nauki i techniki niewątpliwie wpływa na kontrowersyjność przedstawionych poglądów. Należy jednak podkreślić, że zamierzeniem autora nie było pouczenie czytelnika i dostarczenie mu konkretnych norm postępowania, lecz wyczulenie go na zagadnienia, które wymagają przemyślenia i nowego opracowania przez moralistów naszych czasów.

Ks. Zygmunt Perz SJ, Warszawa

Johannes BÖKMANN, *Aufgaben und Methoden der Moralphysologie. Im geschichtlichen Ursprung aus der „Unterscheidung der Geister“*, Köln 1964, Verlag J. P. Bachem, s. 264.

Dziedzina moralności leży na przecięciu tego co obiektywne i tego co subiektywne. Dlatego też powszechnie uznaje się postulat uwzględniania w moralności czynników indywidualnych, które w znacznej mierze zależą od stanu psychiki człowieka. Znaczenie czynników jednostkowych i uwarunkowań psychicznych dochodzi w szczególnym stopniu do głosu w związku ze sprawami kierownictwa duchownego i podejmowania decyzji życiowych z uwzględnieniem całokształtu sytuacji wewnętrznej jednostki, co w teologii ascetycznej określa się mianem „rozpoznawania duchów”. Tym zagadnieniem zajął się właśnie J. B ö k m a n n w swoim wnikliwym studium na temat zadań i metod współczesnej psychologii moralności.

W świetle współczesnych osiągnięć nauk antropologicznych, a szczególnie psychologii głębi dostrzega autor doniosłą wartość klasycznych wskazań kierownictwa duchowego oraz zasad rozeznawania duchów. Chodzi mu o ukazanie korzyści, jakie w tym zakresie może przynieść harmonijne, ale zarazem krytyczne scalenie dorobku mistrzów życia wewnętrznego z nowoczesnymi osiągnięciami nauk psychologicznych. W szczególnym stopniu interesują go w tym zakresie reguły św. Ignacego L o j o l i zawarte w książeczce *Cwiczeń Duchownych*.

Publikacja składa się z trzech części. W pierwszej, historycznej, B ö k m a n n zajmuje się naszkicowaniem przejścia, jakie dokonało się od praktycznej psychologii moralności, zawartej w zasadach i praktyce kierownictwa duchowego wraz z nauką o rozeznawaniu duchów do jej naukowej postaci w czasach nam współczesnych. Drugą część poświęca on ukazaniu zadań, jakie stają przed nami dzięki możliwościom, które zaistniały w związku z osiągnięciami w dziedzinie poznania głębin psychiki ludzkiej. Dzięki tym zdobyczom wiedzy istnieje realna możliwość przezwyciężania ciasnego moralizmu oraz bardziej precyzyjnego odróżniania tego, co naturalne, od elementów nadprzyrodzonych w przeżyciach człowieka; łatwiejszego rozpoznania schorzenia psychicznego, uwarunkowań psychicznych i oceny wpływu środowiska. Trzecia część publikacji obejmuje rozważania metodyczne z uwzględnieniem klasycznych reguł ascetyki, współczesnych osiągnięć psychoterapii, psychologii głębi oraz innych współczesnych kierunków psychologii.

W zakończeniu autor ukazuje znaczenie badań psychologicznomoralnych dla ascetyki, mistyki, teologii moralnej, pedagogiki, duszpasterstwa i nauk społecznych. Zrównoważony ton wywodów świadczy o naukowych znamionach tego rzetelnego i gruntownego, chociaż niełatwego studium.

Ks. Zygmunt Perz SJ, Warszawa